

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/72/2019
Identifikačné číslo spisu:	3617010116
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:3617010116.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. na neverejnom zasadnutí konanom 18. decembra 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného N. R. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného N. R., proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 3To/93/2017 z 13. septembra 2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného N. R. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Partizánske, sp. zn. 1T/46/2017 z 12. júla 2017 bol obvinený N. R. uznaný za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

- v bližšie nezistených dňoch a časoch, v priebehu asi troch až štyroch mesiacov neupresneného obdobia po Vianociach roku 2016 sa v D. na Námestí SNP pri bankomate Prima banky vyhrážal H.B. po tom, ako vyberala peniaze z bankomatu, že ak mu nedá nejakú finančnú hotovosť, tak dostane, alebo že jej rozbije mobil, na čo poškodená v obave o svoj život a zdravie, mu finančné hotovosti v rôznych výškach odovzdala, a následne po tom, čo poškodená H.B., ako jeho priateľka sa s ním snažila ukončiť vzťah tým, že sa s ním nechcela stretávať pre jeho agresivitu a neustále si pýtanie peňazí obžalovaným od nej, jej obžalovaný v presne neustálenom čase začiatkom roka 2017 poslal na jej mobilný telefón č. XXXX XXX XXX SMS správu, že ak nepríde, tak jej porozbija okná a následne v mesiaci apríl roku 2017 od dňa 11.04.2017 v čase od 19:06 hod. do dňa 12.04.2017 do 17:59 hod., keď sa poškodená zdržiavala v mieste jej trvalého bydliska, jej v snahe, aby mu zdvihla telefón a komunikovala s ním, posielal z mobilného telefónu č. +XXXXXXXXXXXX, evidovaného na jeho meno v telekomunikačnej spoločnosti O2 v dňoch 11.04.2017 a 12.04.2017 výhražné správy s vulgárnymi nadávkami a vyhrážkami, že ak mu nezavolá tak zdochne, že jej dáva poslednú šancu aby zdvihla, lebo uvidí, čo spraví, že ide k nej, že keď nezavolá, tak pôjde za starým a zbije ho, že jej to prisahá a že bude vyprávať u nich, že bola od neho tehotná a aby zdvihla, že má poslednú šancu, pričom po tom ako jej poslal dňa 12.04.2017 o 17:59 hod. správu, že je pri pošte a keď nedôjde do 10 minút, tak prisahá na malú, že má poslednú šancu a uvidí čoho je schopný a v čase 18:05 hod. správu, že sa má pozrieť cez okno, že ide k

nej, že mala šancu, ale čo už, ako chce, má to mať a o 18:11 hod. správu, aby sa pozrela cez okno, že už je tam, pričom poškodená sa s obžalovaným nechcela rozprávať a stretnúť a z jeho vyhrážok mala strach.

Za to mu bol podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. n) Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 5 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 48 mesiacov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Trenčíne uznesením podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a teda, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V odôvodnení svojho dovolania namietal, že súdy nesprávne posúdili jeho prejavenu ľútosť, čím mu nepriznali poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona. Súd nepristúpil k posúdeniu jeho priznania a prejavu ľútosti nad spáchaným trestným činom objektívne a nestranne. Súd pri prejavení ľútosti vychádzal z jeho slabšieho slovného prejavu, avšak vnútorne svoje priznanie a oľutovanie ľútosti vykonal úprimne a spáchanie trestného činu viackrát oľutoval. Takéto nesprávne posúdenie potom prebral aj Krajský súd v Trenčíne, ktorý to navyše odôvodnil tým, že obvinený sa mal opätovne dopustiť trestnej činnosti. Obvinený sa však žiadnej trestnej činnosti po spáchaní skutku nedopustil, preto takéto konštatovanie je vecne nesprávne a nelogické. Ak by u neho totiž prevažoval pomer poľahčujúcich okolností, toto by bolo potrebné zohľadniť podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona a dolná hranica by sa znížila o jednu tretinu. Poukázal na stanovisko najvyššieho súdu R 44/2017, ktorého aplikácia je v danom prípade možná. Na záver skonštatoval, že trest uložený, obomi vo veci konajúcimi súdmi, je neprimerane prísny v dôsledku nesprávneho posúdenia prejavenej ľútosti. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného a zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne a zároveň výrok o treste v rozsudku Okresného súdu Partizánske a tomuto prikázal, aby vec vo výroku o treste opätovne prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadril aj prokurátor Okresnej prokuratúry Partizánske, ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že podľa jeho názoru neexistujú dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Námietky obvineného smerujú výhradne voči posúdeniu otázky prejavenej ľútosti zo strany vo veci konajúcich súdov. Okresný súd Partizánske sa v odôvodnení napadnutého rozsudku dôsledne vysporiadal s dôvodmi, pre ktoré nepriznal poľahčujúcu okolnosť v zmysle § 36 písm. l) Trestného zákona. Taktiež uviedol, že pri prevahe poľahčujúcich okolností sa neznižuje dolná hranica trestnej sadzby alebo horná hranica, preto by táto skutočnosť na uložený trest nemala žiadny vplyv. Prvostupňový súd taktiež uviedol, že nezistil okolnosti, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 39 Trestného zákona. Na záver navrhol, aby dovolací súd podané dovolanie odmietol ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného N. R. nie je dôvodné, pretože je zjavné, že nie sú splnené podmienky a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími

dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodit' a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolací súd uvádza, že jedným z dôvodov, podľa ktorého dovolanie v trestnom konaní možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

K tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné tiež uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolací súd primárne zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K námietke obvineného, že sudy mali aplikovať stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - Tpj 55/2016 (uverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 44/2017) je

potrebné uviesť, že oba sudy postupovali správne, nakoľko neaplikovanie predmetného stanoviska v danom prípade riadne vysvetlili. Predmetné stanovisko znie nasledovne:

„Súd po podaní obžaloby rozhoduje spor medzi obžalobou a obhajobou podľa pravidiel kontradiktórneho procesu - objasňovanie (v zmysle zistenia skutkového stavu veci) je doménou orgánov činných v trestnom konaní podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku. Preto samotné priznanie obžalovaného nemôže byť poľahčujúcou okolnosťou podľa § 36 písm. n) Trestného zákona.

Poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona predpokladá okrem priznania sa páchatel'a aj úprimné oľutovanie trestného činu. Či k takému oľutovaniu došlo, je potrebné posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu, vrátane procesných prejavov páchatel'a (procesne ako obžalovaného) po prijatí vyhlásenia o uznání viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku (najmä pri využití práva záverečnej reči a posledného slova).

Analógia je pri aplikácii Trestného zákona neprípustná v zmysle rozširovania podmienok trestnosti činu nad rámec zákona. V iných smeroch je prípustná, ak v prospech páchatel'a odstraňuje medzeru v zákone a zodpovedá zmyslu a významu riešenej otázky vo vzťahu k analogicky použitému ustanoveniu.

Ak možno páchatel'ovi trestného činu pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno (teda nie obligatórne) naposledy označené ustanovenie per analogiam a pri použití argumentu a minori ad maior (od menšieho k väčšiemu) použiť aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku (po prijatí takého vyhlásenia súdom), keďže páchatel' (procesne ako obžalovaný) neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny (dokonca) bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu".

V predmetnej veci síce došlo k urobeniu vyhlásenia obvineného o vine v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, avšak obidva sudy sa riadne vysporiadali so skutočnosťou, prečo nepriznali poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona a nevyužili ani ustanovenie § 39 Trestného zákona. Tu je potrebné podotknúť, že je výhradnou právomocou prvostupňového alebo odvolacieho súdu, aké okolnosti zohľadní pri výmere trestu a použitie ustanovenia § 39 Trestného zákona. Zásah do tejto právomoci súdov nižšieho stupňa zo strany dovolacieho súdu, by bol porušením zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí. Túto námietku teda možno použiť len ako odvolací dôvod a nie ako dôvod dovolania.

Obvinený v podanom dovolaní označil ako jedno z pochybení konajúcich súdov tiež tú skutočnosť, že tieto u neho v rozpore so skutočným stavom konštatovali neexistenciu poľahčujúcej okolnosti uvedenej v § 36 písm. l) Trestného zákona („priznal sa k spáchaniu trestného činu a trestný čin úprimne oľutoval"). Najvyšší súd s poukazom na uvedené zdôrazňuje, že otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného.

Ak ale súd v napadnutom rozhodnutí konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo priťažujúcej, no v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona, ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Trestného poriadku môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia). V posudzovanej veci však o žiadne takéto relevantné pochybenie zo strany súdu nešlo a hoci u obvineného N. R. bola zistená jedna poľahčujúca okolnosť (§ 36 písm. n) Trestného zákona) a jedna priťažujúca okolnosť (§ 37 písm. m) Trestného zákona), následne mu bol v súlade s § 38 ods. 5 Trestného zákona ukladaný aj trest v rámci zvýšenej trestnej sadzby. Prvostupňový súd sa pritom tiež podrobne vyjadril k tomu, prečo nemožno považovať za danú, aj obvineným namietanú poľahčujúcu okolnosť (§ 37 písm. l) Trestného zákona) a odvolací súd sa s týmito argumentmi plne stotožnil. Preskúmať takéto skutkové závery súdov nižšieho stupňa dovolacím súdom potom nie je možné (R 18/2015).

Nad rámec uvedeného najvyšší súd poukazuje na ustanovenie § 38 ods. 3 Trestného zákona a teda, ak

prevažuje pomer poľahčujúcich okolností, znižuje sa horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu. Je teda potrebné poukázať na mylnú domnienku obvineného uvedenú v dovolaní, že keby mu bola priznaná ešte jedna poľahčujúca okolnosť, bol by mu ukladaný trest v o jednu tretinu zníženej dolnej zákonom ustanovenej trestnej sadzbe, pretože „dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa mala znížiť o jednu tretinu“. Súd prvého stupňa v súlade s ust. § 38 ods. 5 Trestného zákona zvýšil dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby o polovicu (v predmetnej veci na 48 mesiacov) a v prípade uznania ďalšej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona - čoho sa domáha obvinený v dovolaní, by došlo k zníženiu hornej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu (nie k zníženiu dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby - čo požaduje obvinený v dovolaní). Trest vo výmere 48 mesiacov je uložený na dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby, a preto vyhovie takejto námietke by aj tak zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného tak, ako to ustanovuje § 371 ods. 5 Trestného poriadku.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie je splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uplatnený obvineným, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného N. R. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.